

TÉMA PREZENTACE

PŘEDVÍDÁNÍ KVALIFIKAČNÍCH POTŘEB TRHU PRÁCE V ČESKÉ REPUBLICE

Ing. Jiří Braňka, ITP

3.12. 2007

Současnost trhu práce: co nás trápí?

Českým podnikům už chybí přes sto tisíc lidí

Najdi, přetáhni, přeplat'!

Česko trápí dlouhodobě nezaměstnaní

Před deseti lety byli úředníci na úřadech práce šťastni, když našli uplatnění alespoň pro pár z tisíců nezaměstnaných, kteří přibývali měsíc co měsíc. Dnes řeší opačný problém: jak zaplnit volná místa, jejichž počet roste také po tisících.

**Nedostatek technických odborníků:
celoevropský "strašák"**

Podle zjištění odborníků zabývajících se v Evropské unii otázkami souvisejícími s technickou úrovní a kvalifikací zaměstnanců dnes 50-70 % podniků ve členských zemích pociťuje nedostatek pracovníků s vysokoškolským vzděláním v technických nebo přírodovědných disciplínách.

Školy nestačí dodávat na trh dostatek odborníků na IT

Poptávka po odbornících na informační technologie rok od roku roste, zatím na ni ale nedovedou dost pružně reagovat ani školy, ani sami absolventi IT...

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Současnost trhu práce: jaké to má důsledky?

České podniky se mění v lovce lidí

Míra nezaměstnanosti klesla v ČR už na 6,3 procenta, za zkušené kvalifikované lidi se ale dnes pomalu platí zlatem.

Nedostatek pracovních sil začíná zvyšovat mzdy

Studie společnosti PricewaterhouseCoopers zjistila, že v Česku se nedostatek pracovních sil na mzdách zatím příliš neprojevil. Nastává však obrat.

Česká ekonomika se už bez cizinců neobejde

Legálně pracujících cizinců v České republice nadále přibývá. Do konce září jejich počet stoupl o 38 000 na 223 000 lidí.

Česká práce zdražuje, podniky bojují o zaměstnance

V České republice by se opět mohly stát skutečností scény z předrevolučního filmu "Já to tedy беру, šéfe," kde řádily dva konkurenční náborářské týmy a přetahovaly se třeba o mzdovou účetní.

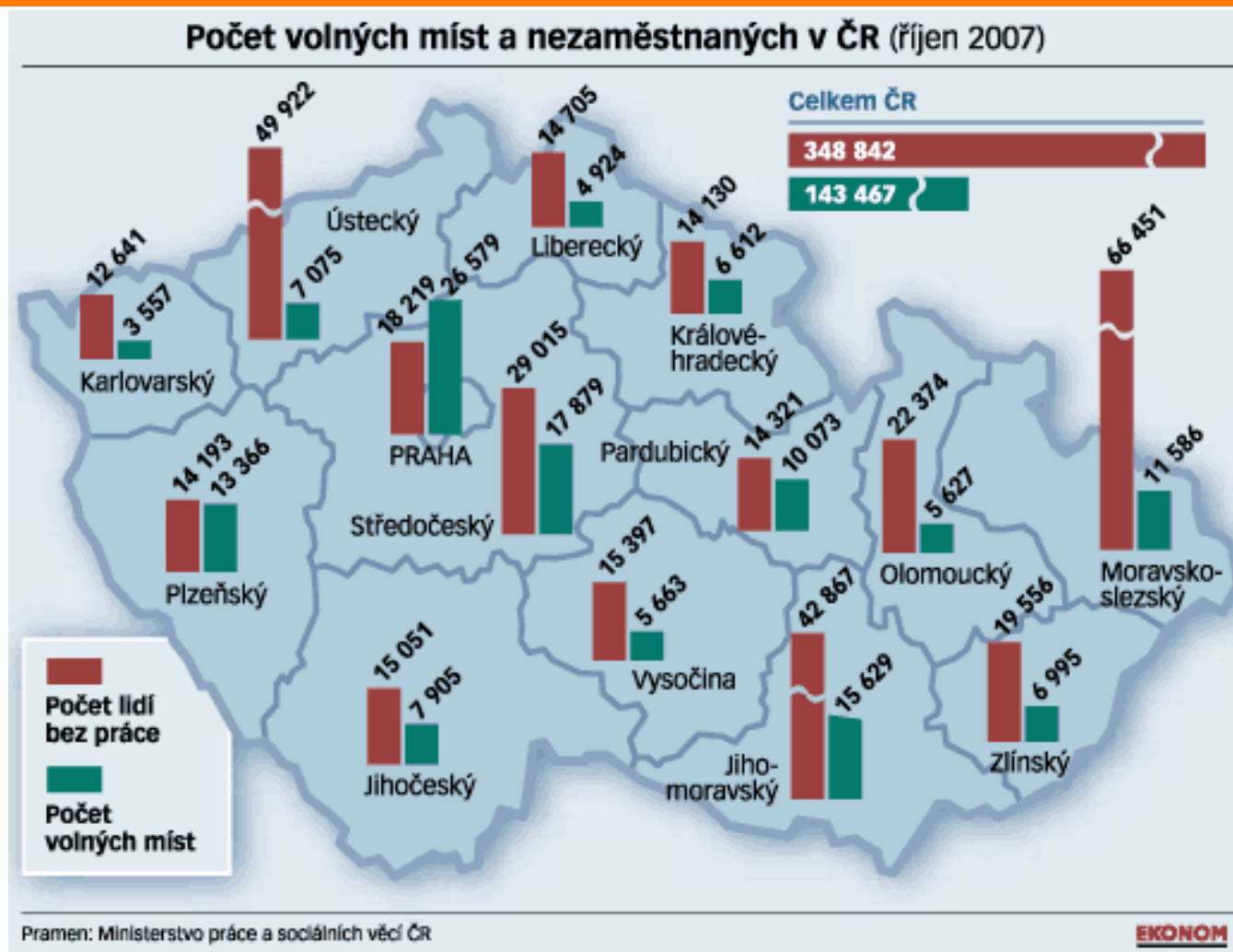
HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Paradox trhu práce: stále máme nezaměstnané

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Trh práce: čím byl tento vývoj ovlivněn?

DAL SE TENTO VÝVOJ PŘEDVÍDAT?

**A POKUD ANO, CO JSME S TÍM
MOHLI DĚLAT?**

A CO BUDE S TRHEM PRÁCE DÁL?

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Budoucnost trhu práce: co nám dále přinese?

Zahranिční investice se přesunují na východ

Objem přímých zahraničních investic v zemích střední, východní a jihovýchodní Evropy vzrostl v loňském roce na 77 miliard EUR, což je zhruba o třetin...

Průmyslová výroba rostla v září nejmaleji od března 2005

WSJ: Nízké mzdy vytlačují Středoevropany z výroby automobilů

Boom automobilového průmyslu v regionu střední a východní Evropy vyvolal značnou euforii, ale rychlé tempo, jaké až dosud rozvoj "autolanu" provázelo, nevydrží napořád. Hospodářský rozvoj, který s sebou nástup automobilek pro tyto země přinesl, paradoxně začíná být i potenciálním zdrojem ohrožení dosavadní prosperity.

Česko by mělo mít ambici vytvořit velkou technologickou firmu

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Profesně-kvalifikační mezery na trhu práce

PODSTATA PŘEDVÍDÁNÍ KVALIFIKAČNÍCH POTŘEB:

- Trh práce je ovlivněn faktory, které mají svůj původ v trendech jednotlivých sektorů, profesí i celé ekonomiky (růst mezd, investiční pobídky, rozvoj infrastruktury ..)
- Tyto trendy a faktory se projevují dlouhodobě a je možné předvídat, kdy a jakým způsobem se projeví

DNES ŘEŠÍME, JAKÉ PRACOVNÍKY POTŘEBUJEME ...

... MŮŽE VŠAK TRVAT NĚKOLIK LET, NEŽ NA TUTO POTŘEBU DOKÁŽEME REAGOVAT.

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Řešení problémů na trhu práce

- **2007:** Zjišťujeme problém: nemáme dostatek technických odborníků s odpovídající kvalifikací
- **2008:** Analyzujeme situaci, hledáme řešení
- **2009:** Schválí se řešení a provede reforma. Systém vzdělávání i dalšího vzdělávání se mění
- **2014:** Na trh práce přicházejí absolventi s profilem vzdělání, který byl analyzován v roce 2008. Potřebujeme je však o šest let později opravdu takové?
- **... NEMĚLI BYCHOM TEDY SPÍŠE ZJIŠŤOVAT, JAKÉ PRACOVNÍKY BUDEME POTŘEBOVAT??**

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Co všechno může mít vliv na trh práce

CO NÁM VŠECHNO OVLIVNÍ ZAMĚSTNANOST A POPTÁVKU FIREM PO PROFESÍCH?

JACÍ INVESTOŘI K NÁM JEŠTĚ MOHOU PŘIJÍT A NAOPAK – JAKÉ FIRMY OD NÁS MOHOU ODEJÍT? A PROČ?

JAKÉ JSOU DŮVODY, KTERÉ V PŘÍŠTÍCH LETECH OVLIVNÍ ROZHODOVÁNÍ FIREM O TOM, KAM UMÍSTÍ VÝROBU, KAM OPRAVÁRENSKÉ CENTRUM, KAM MANAGEMENT A KAM VÝVOJ?

KTERÁ ODVĚTVÍ A KTERÉ PODNIKY BUDOU V ČECHÁCH ZA DESET LET JEŠTĚ KONKURESCHOPNÉ?

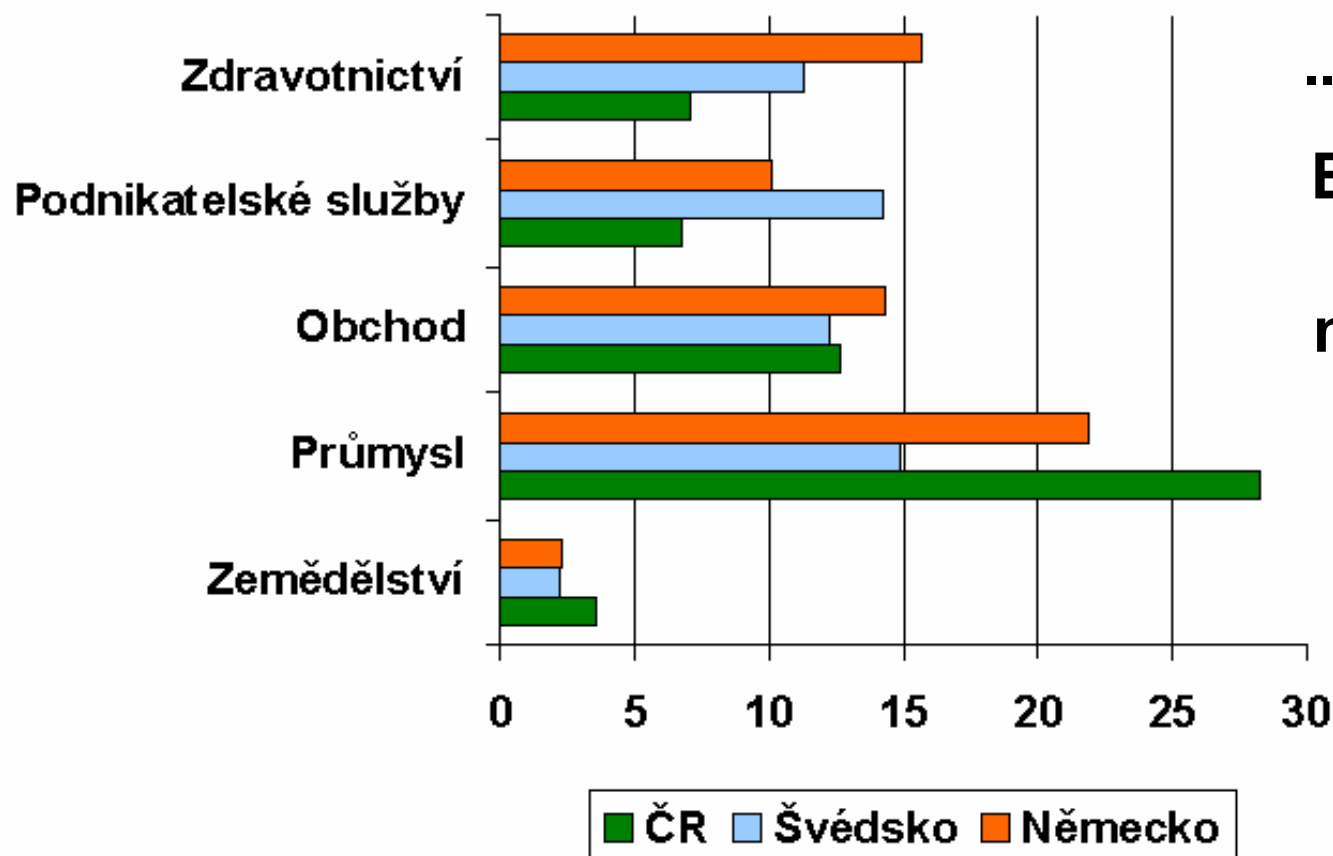

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Poměřujme se s vyspělými zeměmi ..

Podíl vybraných sektorů na celkové zaměstnanosti v % (2006)

**.. A PTEJME SE:
Bude to takto
vypadat za
několik let i u
nás?**

Sledujme vývoj nákladů a mezd ..

V PŘÍPADĚ OZNAČENÍ * JDE O ÚDAJ ZA ROK 2005
PRAMEN: VDI – NACHRICHTEN C. 24/2007, S. 4

.. A PTEJME SE:

**Bude úroveň mezd v
příštích letech naší silnou
stránkou, nebo rozvoj
ekonomiky dále ohrozí?**

technik

Zkoumejme silné a slabé stránky ..

Czech Republic

Strengths		Weakness	
Variable Name	Rank	Variable Name	Rank
Availability of scientists and engineers	6	Government ICT Vision	83
Quality of math and science education	6	DSL Internet Subscribers	80
Cellular mobile subscribers	7	Availability of online services	73
Quality of public schools	10	Government prioritization of ICT	73
Television sets	13	Success in ICT promotion	69
Internet bandwidth	15	Effectiveness of lawmaking	69
Availability of cellular phones	16	Tax Burden	66
Foreign technology licensing	18	Sophistication of financial markets	65
Quality of educational system	19	Buyer dynamism	62
Telephone subscribers	19	Property rights laws	62

.. A PTEJME SE, JAK OVLIVNÍ EKONOMIKU A ZAMĚSTNANOST

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Zkoumejme strukturu zaměstnanosti ..

Struktura zaměstnanosti dle procesů v OKEČ 30

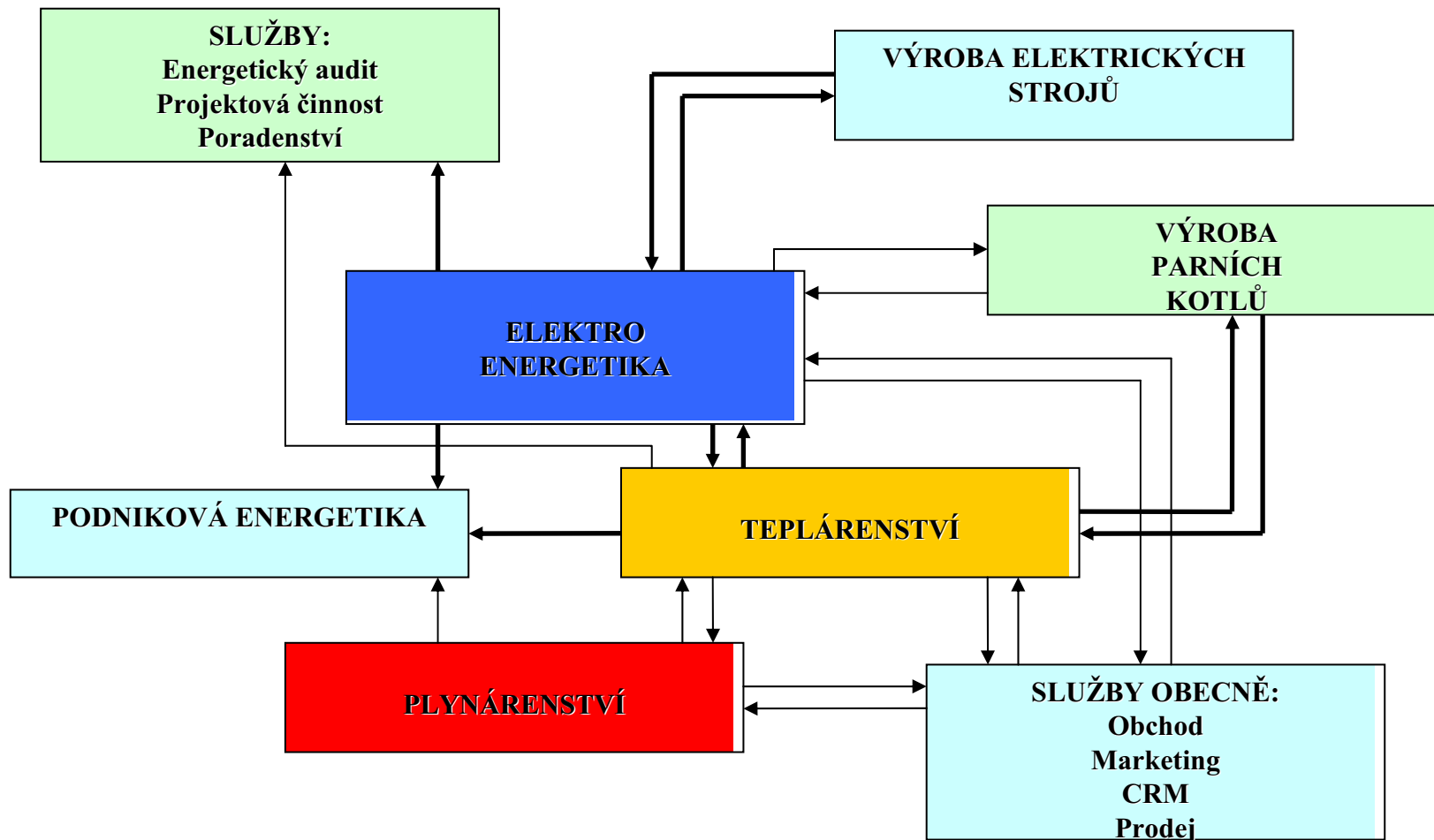
... A PTEJME SE, JAK SE BUDE VYVÍJET DÁL

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Kde bude významně růst poptávka po pracovnících a odkud bude pravděpodobně nahrazována?

Jak na tyto otázky nalézt odpověď?

NEJČASTĚJI POUŽÍVANÉ METODY ...

Dotazníková šetření u zaměstnavatelů

Průzkum mezi zástupci škol

Statistické projekce

Hlubkové rozhovory

.. DÁ SE NA NĚ SPOLEHNOUT?

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Průzkumy mezi zaměstnavateli

Obvykle formou dotazníku (telefonicky, emailem, poštou, někdy osobně)

PROBLÉMY A SLABÉ STRÁNKY:

Malý časový prostor neumožňuje respondentovi rozvážit odpovědi

Nelze jít příliš do hloubky, převažují uzavřené otázky

Horizont zájmu pracovníka firmy bývá často omezen na okolí podniku, obor činnosti a aktuální problémy – je obtížné nalézt člověka s vizí

Agregace výstupů za vzorek podniků může zkreslovat

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Průzkumy mezi školami

Obvykle formou dotazníku, výjimečně i hloubkové rozhovory

PROBLÉMY A SLABÉ STRÁNKY:

Obdobné jako u zaměstnavatelů

Znalost problémů trhu práce a podnikového prostředí často není příliš dobrá

Velmi závisí na kvalitě tazatele a jeho porozumění tématu

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Statistické projekce

Makroekonomické, sektorové i regionální

PROBLÉMY A SLABÉ STRÁNKY:

Promítají minulé trendy do budoucnosti – pokud se nenaplní předpoklad setrvačného vývoje, dochází k významným odchylkám

Neposkytují vysvětlení, PROČ se zaměstnanost vyvíjí určitým způsobem

Neodhalí KVALITATIVNÍ DYNAMIKU vývoje kvalifikačních požadavků: popisují KOLIK lidí potřebujeme, ale už nevíme, CO mají umět

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Hlubkové rozhovory

Tázáni by měli být „experti“ – lidé se znalostmi, vizí a ochotou věnovat svůj čas

Mohou jimi být i zástupci firem nebo škol

PROBLÉMY A SLABÉ STRÁNKY:

Jak tyto lidi najít a získat – jejich čas bývá omezený

Velmi závisí na kvalitě tazatele a jeho porozumění tématu

Často není možná kvantifikace: touto metodou je obtížné získat čísla

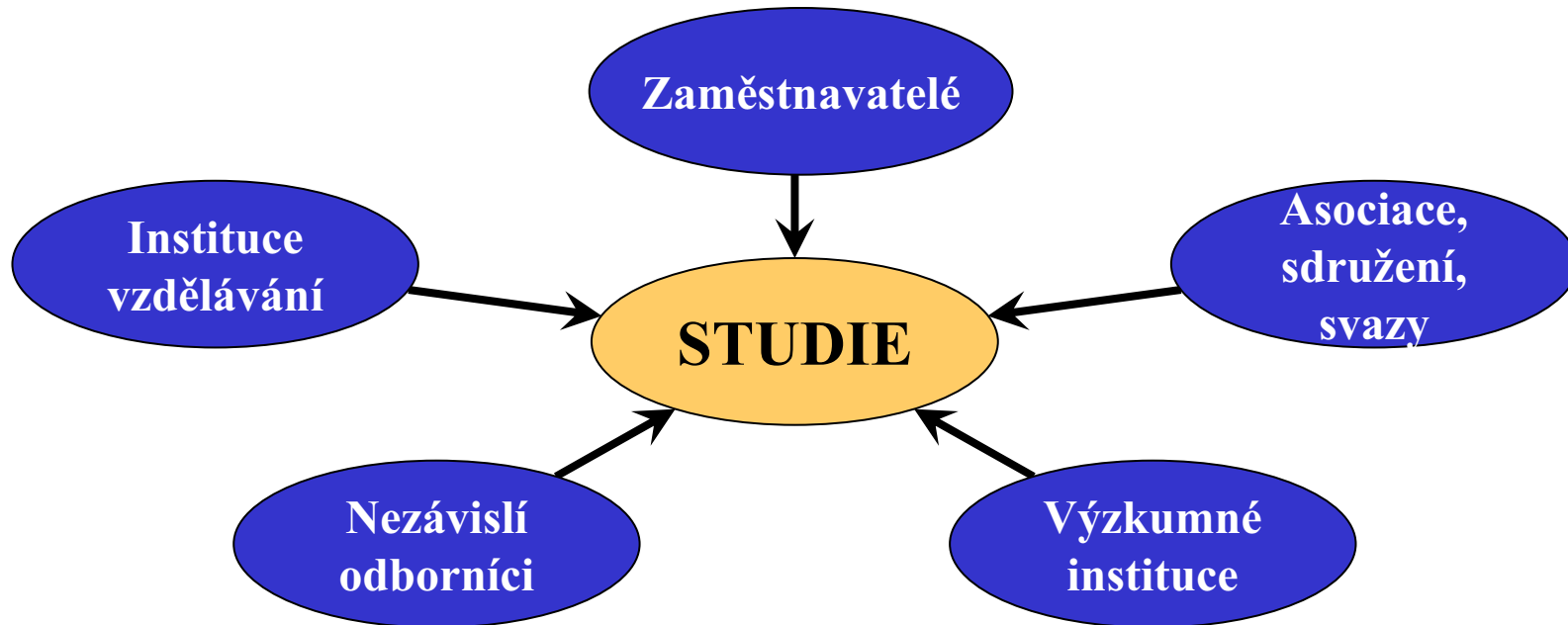
Syntéza názorů více odborníků na určité téma nemusí být jednoduchá

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Klíč: kombinace přístupů

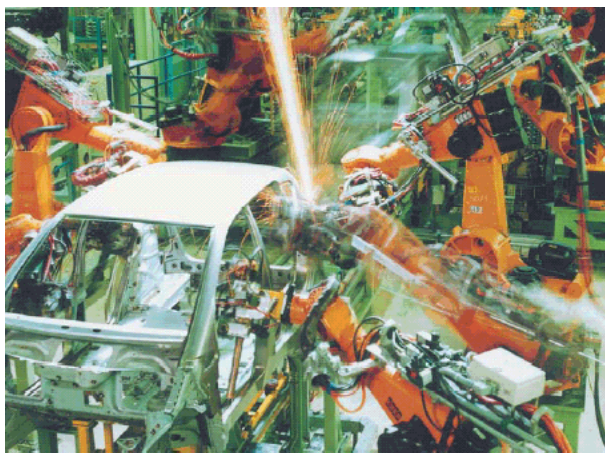
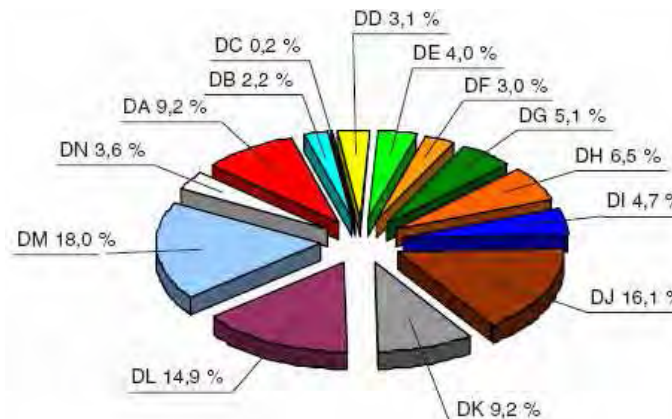
Dotazníková šetření, „tvrdá“ data a statistické projekce mohou plnit pouze **podpůrnou roli**

Kombinace kvalitativních přístupů: Hlubkové rozhovory, Delphi, panelové diskuse, analýza odborného tisku, hledání souvislostí, benchmarking

Rozhoduje kvalitní analýza a schopnost orientace v tématu

Jaká témata zpracovávat?

- Nejvhodnější je studie zaměřená na určitý sektor nebo skupinu profesí
- Je nutné zamyslet se nad složitostí tématu:

Sektorové studie

- **2007: Sektorová studie Energetika (OKEČ 40): prognóza kvalifikačních potřeb v období 2007-2011**
- **Jaro 2008: Sektorová studie Elektrotechnický průmysl (OKEČ 30-33): prognóza kvalifikačních potřeb v období 2008-2018**
- **Jaro 2008: Sektorová studie ICT služby*: prognóza kvalifikačních potřeb v období 2008-2018**

*** Původně zaměřena jen na OKEČ 64.2 (Telekomunikace) a OKEČ 72 (Služby v oblasti výpočetní techniky), výstup však bude zaměřen více na problematiku ICT profesí, které prolínají všemi sektory**

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Sektorová studie energetika

- Navržení metodiky sektorových studií na analýze sektoru OKEČ 40 (Výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepla)
- Horizont zkoumání: 2007-2011-2025
- Struktura projektu:
 - Analýza současného stavu sektoru
 - Analýza lidských zdrojů v sektoru
 - Analýza budoucích trendů, které by mohly ovlivnit vývoj v sektoru
 - Analýza dopadů těchto trendů na profese a kvalifikace
 - Návrh opatření, reagujících na kvalitativní i kvantitativní změny v poptávkách po lidských zdrojích
- Studie řešena v úzké spolupráci s významnými subjekty v sektoru
- Studie ke stažení na www.nvf.cz/observatory/2006.htm

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Příklad výstupu – Kvalifikační barometr

Okruh pracovních pozic	Změna 2007-2011
Projektanti a konstruktéři	▼▼
Pracovníci výzkumu a vývoje	▼▼
Operátoři výrobních bloků	▲
Dispečeri v energetice a specialisté na rozvod energie	▼
Strojníci energetických zařízení	▼
Dělník výrobních a rozvodných energetických systémů	▲
Specialisté v jaderné energetice	▼

▼▼	významný nedostatek pracovníků v profesi
▼	mírný nedostatek pracovníků v profesi
▲	mírný přebytek pracovníků v profesi

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Další výstupy aktivity

- **Návrh systému**, který by měl zajistit pravidelné zpracování sektorových studií
- Návrh jeho využití: **službami zaměstnanosti, při podpoře investic, na regionální úrovni, zaměstnavateli, školami**
- **Zpracování metodiky**: pro výběr sektorů nebo skupin profesí pro analýzu (**jaké máme priority?**), řešitelských týmů, i pro zpracování sektorové studie samotné
- **Tvorba informačního portálu**, který bude přinášet informace o budoucích kvalifikačních potřebách trhu práce a výstupech
- **Harmonogram výstupů: březen – srpen 2008**

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

Realizátor projektu ITP a jeho partneři

Realizátor projektu

- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Partneři

- Úřady práce v pěti pilotních krajích (Ústecký, Pardubický, Moravskoslezský, Zlínský a kraj Vysočina)
- Hospodářská komora ČR
- Národní vzdělávací fond

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Registrační číslo projektu CZ.04.1.03/1.2.00.1/0008.

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

Ing. Jiří Braňka
Národní vzdělávací fond o.p.s.
Národní observatoř zaměstnanosti a
vzdělávání

Opletalova 25
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 500 524

Fax: +420 224 500 502

E-mail: branka@nvf.cz

www.nvf.cz/observatory